

Heligheten ifrågasatt

Helighet.

Helig och helighet hör till huvudbegreppen i både G.T och N.T. Begreppet betecknar något som är avskilt, avskilt från det som är orent, profant. Betecknar inte en egenskap, utan är ett uttryck för Guds väsens fullhet och fullkomlighet. Från början synes helighetsbegreppet ha varit utan något sedligt innehåll. Guds helighet är den dominerande beteckningen för Guds väsen i såväl G.T. som N.T. Bibelns Gud är den ende Guden, uppenbarar sig som den trefaldige Guden. Gud är ande, oändlig, utan gräns, fullkomlig, evig, allestädes närvarande, trofast och sannfärdig, barmhärtig. Gud är skapare och domare. Ingen av Guds uppenbarelsformer uttömmar hans väsen.

Jesus Kristus är i hela sin person och gärning en uppenbarelse av Guds heliga väsen. Termen för helig och helighet i N.T. har betydelsen det som är föremål för fruktan och vördnad. Jesus betecknar i sin översteprästerliga förbön Guds innersta väsen med orden: Helige Fader.

Människan inför Heligheten.

Det ovan nämnda torde inte i djupaste bemärkelse ha varit var människas erfarenhet av det Heliga. Tron på Gud har dock långt fram i tiden setts som något självklart. En gudsförnekare såg man på med misstänksamhet vid mitten av förra århundradet. Det heliga var för många knutet till kyrkan och kyrkorummet, till kyrkklockorna och kyrkogården liksom till bibel och psalmbok. Långt före kristendomens ankomst sågs naturen – berg, sjöar och åar som heliga- Helgasjön, Helge å. Det var Guds skapade värld man levde i. Man kan fråga sig hur mycket av denna känsla för helighet som lever kvar och vad som kan vara orsaker till förändrade sätt att se att uppleva.

Stora förändringar av samhälle och levnadsvillkor har skett under det senaste århundradet. Uppfattningen av världen som skapad av Gud har för många ersatts av de naturvetenskapliga insikterna om hur allt har blivit till. Allmänt sett är det svårt för människor att urskilja vad som verkligen är viktigt av den mängd information som strömmar över dem. Människan har dock ett omätligt behov av att få visa sin hengivenhet men i avsaknad av tro på Gud har denna känsla överförs till något inomvärldsligt. En idol, ett idrottslag, en viss musik kan ses som helig för en människa och vara tillräckligt att leva med tillsammans med känslan för familjen och naturen.

Postmodernism och det Heliga.

Den moderna värld som vår generation lever i präglar vårt sätt att tänka och föreställningen om det Heliga. Ett dominerande perspektiv har fått ett starkt inflytande, inte minst inom svenska kyrkan. Postmodernism är ett slags filosofisk skepticism och ifrågasättande av objektiva värden, alltså allmänna sanningar, var och en har att skapa sin egen värld. I kyrkan gäller det tron och bestående sanningar som ifrågasätts och ibland ersätts av personliga åsikter. I brist på fasta, absoluta sanningar har många människor tagit till sig en egen form av sanningar såsom astrologi och reinkarnation. Postmoderna människor tar sin tankemässiga utgångspunkt i jaget och inte i Gud.

Helig, helig, helig är Herren Sebaot. Hela jorden är full av hans härlighet.

Inledningsorden för högmässogudstjänst i 1986-års kyrkohandbok är knappast mer än ett alternativ bland andra i den nya handboken. Är detta ett tecken på att tron har förändrats och att Heligheten har ifrågasatts? Bara några exempel kan antydas här.

I viss omfattning har Gud blivit något oförargligt, självklart och utan udd.

Jesus som N.T. framställer honom har länge ifrågasatts av liberala teologer och genom deras tolkning kommit att påverka undervisningen om honom, hans centrala och helt avgörande betydelse.

När det gäller prästämbetet efter Herrens vilja har det i hög grad ersatts av samhällets mening om

rättvisa och jämlikhet. Det heliga kallet ersätts då av en yrkesbeteckning.

Äktenskapet har förvandlats till ett *rättvist* inkluderande av flera andra former av samlevnad.

Mission som något exklusivt utifrån Jesu ord -Ingen kommer till Fadern utom genom mig- har förvandlats till ett *rättvist* inkluderande eller accepterande av andra vägar till frälsning och liv.

Vad finns kvar av bävan inför den Helige i vår kyrka, hos människor i dag?

Heligheten är densamma. Kristus är densamme. Som skapare och domare är Gud vår Herre i allt. Kristen tro innebär att erkänna Guds suveräna rätt att råda över oss.

Helighetens återkomst.

Inga nya *grepp* eller åtgärder kan ge oss känslan för det heliga tillbaka, det kan bara bön om Guds hjälp. Det hindrar emellertid inte att man besinnar sig över det nuvarande tillståndet och vågar se de förändringar som kommit till av olydnad. Självklart kan Gud handla hur han vill och med vem han vill oavsett vad vi tycker och gör. I det följande kan ändå något nämnas -

Förkunnelsen måste gå från trivsel och vacker underhållning till allvar. Det gäller inget mindre än vårt eviga väl. Kristus måste få vara kyrkans obestridlige Herre. Missionen mera uttalat exklusiv. Äktenskapet mellan man och kvinna är ett heligt förbund förordnat och välsignat av Gud. Ämbetet måste åter bli enligt Herrens vilja och hans val av apostlar. Såväl den katolska kyrkan som de ortodoxa, liksom länge även vår egen kyrka, har hållit fast vid detta. Så som det nu ser ut kan en förändring eller återgång tyckas omöjlig men kanske kan den påbörjas nu och bli verklighet efter en lång tid av nya generationers liv.

I olydnad finns det ingen väg framåt, utebliven välsignelse är tecknet för detta.

Jonas Falck